

**MELISSA SHIH-HUI LIN (2022):
MŮJ PRVNÍ KURZ ČEŠTINY. PRVNÍ UČEBNICE ČEŠTINY
PRO TCHAJWANSKÉ STUDENTY**

Tchaj-pej: Royal Orchid International

Ivana Bozděchová¹

Pod názvem sympaticky připomínajícím naše první krůčky v životě (*můj první rok, atlas, slovník...*) vyšla v létě 2022 historicky zcela první učebnice češtiny pro tchajwanské studenty. Autorkou je lingvistka a bohemistka Melissa Shih-hui Lin vyučující češtinu na NCCU,² která za řadu let praxe nasbírala dostatek zkušeností, aby vyšla vstříc jejich zcela konkrétním didaktickým potřebám. Připravila pomůcku pro základní kurz Čeština I, vyučovaný na NCCU jako úvod, který poskytuje základní znalosti o českém jazyce, jeho relevanci, stručný přehled o jeho kultuře a zemi. Obsah učebnice zahrnuje to, co se vyučuje v prvním semestru studia češtiny, tzn. po dobu tří měsíců s dotací 3 hodiny výuky týdně. Učebnice je zaměřena na základní slovní zásobu, odpovídá tedy úrovni A1 podle SERRJ. Učebnici určenou pro uvedený kurz univerzitní/školní výuky by bylo možné potenciálně využít i pro samostudium: přestože je její obsah základní a jednoduchý, autorka se v předmluvě snažila co nejlépe a jednoduchou čínštinou popsat češtinu, která je pro studenty velmi složitá, a poskytnout jim obecný přehled české gramatiky. Kromě studentů češtiny na NCCU mají o učebnici zájem a využívají ji i Tchajwanci, kteří pracují, studují nebo žijí v České republice. Publikaci vydalo nakladatelství Royal Orchid International, které se specializuje na vydávání knih pro výuku jazyků.³ Autorce poskytlo vlastní databázi ilustrací a fotografií, z níž si je vhodně vybrala pro své účely.

Učebnice *Můj první kurz češtiny* obsahuje 10 lekcí, kterým předchází části Předmluva, Instrukce, Zkratky a Úvod, zahrnující seznámení s českou abecedou, výslovností a přízvukem a stručné a základní informace o vybraných zajímavostech v České republice, jako jsou např. svátky (Velikonoce, Vánoce), významné osobnosti české historie a kultury (Karel IV., B. Němcová, E. Destinová, T. G. Masaryk) nebo reálie (pražský orloj, metro, česká kuchyně a její jídla apod.).

Jednotlivé lekce zahrnují oddíly: konverzace (související s gramatikou lekce), nová slova, gramatika, cvičení, (další) zajímavosti o Česku a čeština v praxi (často používané idiomy a fráze). Za lekcemi následuje souhrnný přehled české deklinace, slovník a klíč ke cvičením. K učebnici jsou k dispozici audionahrávky (určené pro poslech v oddílech konverzace) dostupné přes QR kód na obálce učebnice. Nahrávky namluvili rodilí mluvčí češtiny (žijící a pracující na Tchaj-wanu) Karel Picha a Helena Hrdličková, současná lektorka češtiny na NCCU.

---

1 Text vznikl v rámci programu Cooperatio, vědní oblasti Lingvistika.

2 NCCU = Národní univerzita Chengchi, založená v roce 1927 v hlavním městě Tchaj-pej, čeština se tam učí od roku 2007 na Katedře slovanských jazyků a literatur. Blíže viz Bozděchová (2018, 2021) a Lin-Geppert (2020).

3 Publikace nakladatelství viz: <https://www.genki-japan.com.tw/----u0ng7>.

捷知識 — Zajímavosti o Česku

捷克菜單上除了主菜之外，還有配菜，但其實這些配菜就是我們俗稱的主食。常見的捷克配菜包括「knedlíky」（饅頭片）、「brambory」（馬鈴薯）等，而「rýže」（米飯）也越來越普及。其中，捷克饅頭片其實就是將麵糰或是摻有馬鈴薯粉的麵糰放進熱水中煮熟，再取出切片便大功告成。前者以麵糰製成的饅頭片稱為「houškové knedlíky」，比較白也比較蓬鬆；後者摻有馬鈴薯粉的則另稱為「bramborové knedlíky」，顏色偏黃且比較緊實，通常這兩種都是搭配主菜的肉汁一起食用。此外，捷克饅頭片也可作為甜食，即用麵糰將水果包起來，例如蜜桃或是草莓等，再放入熱水煮熟，撈起後灑上糖粉並淋上熱牛油，就是捷克著名的「ovocné knedlíky」（水果餃子），而這道菜餚一般都是當主菜享用哦。

OBR. 1: 9. lekce, s. 143, V restauraci

Pro představu o obsahu, určeném k semestrální výuce, uvádím v přehledu konverzační (lexikální) a gramatický obsah jednotlivých lekcí:

1. lekce: Dobrý den!; Osobní zájmena, sloveso *být*, rod substantiv, demonstrativum *ten*
2. lekce: Co to je? / Kdo to je?; Adjektiva, posesivní zájmena, otázky *co, kdo, jaký, čím?*
3. lekce: Jak se máte? Jak se máš?; Přítomný čas (*dělat, mluvit, studovat*), adverbia časová
4. lekce: Nakupování I; Akuzativ singuláru substantiv a adjektiv
5. lekce: Nakupování II; Číslovky základní, nominativ a akuzativ plurálu substantiv
6. lekce: Obchod / V obchodě; Lokativ singuláru substantiv
7. lekce: V parku; Posesivní zájmeno *svůj*, akuzativ osobních zájmen, vokativ singuláru substantiv
8. lekce: Ptáme se na cestu; Předložky *na, v/ve, do*, řadové číslovky, modální slovesa *mocet, muset, smět, chtít*
9. lekce: V restauraci; Adverbia místa, *mám rád/a, rád/a, líbí se mi, chutná mi*
10. lekce: Včera; Minulý čas, neurčitá zájmena a adverbia, telefonní konverzace

課後迴響：會話 — Konverzace

MP3-16

【正式的初次見面會話—您從哪裡來？ Odkud jste?】

- **Petr** : Dobrý den. Já jsem Petr.
日安。我是彼得。
- **Jana** : Těší mě. Já jsem Jana. Odkud jste?
很高興認識您。我是楊娜。您從哪裡來？
- **Petr** : Jsem z České republiky. A Vy?
我是從捷克來的。您呢？
- **Jana** : Jsem taky z České republiky. (Jsem z Taiwanu)
我也是從捷克來的。（我是從台灣來的。）

【較口語的初次見面會話 — 你從哪裡來？ Odkud jsi?】

- **Petr** : Ahoj! Já jsem Petr. 嗨！我是彼得。
- **Jana** : Těší mě. Já jsem Jana. Odkud jsi?
很高興認識你。我是楊娜。你從哪裡來？
- **Petr** : Jsem z České republiky. A ty?
我是從捷克來的。你呢？
- **Jana** : Jsem taky z České republiky. (Jsem z Taiwanu)
我也是從捷克來的。（我是從台灣來的。）

OBR. 2: 3. lekce, s. 59, Jak se máte? / Jak se máš?

Jak je z přehledu patrné, učebnice nezahrnuje futurum sloves; běžně se totiž probírá až ve druhém semestru 1. ročníku společně se slovesným videm, který je pro studenty těžký (jak se konstatuje v předmluvě učebnice). Gramatické výklady jsou uváděny čínsky a přehledně doplněny příklady a paradigmata v tabulkách. Paradigmata sloves (přítomný a minulý čas) zahrnují celá paradigmata zároveň v kladných i záporných tvarech, po prvních třech konjugačních třídách se postupně uvádějí další konjugační typy (vždy v celém paradigmatu). V oddílu konverzace se navozují reálné situace, dialogy se prezentují se zrcadlovým překladem.

Slovníček v každé lekci zaznamenává u nových substantiv jejich gramatický rod, u sloves vid a tvar 1. osoby singuláru přítomného času. Cvičení jsou vesměs písemná a zaměřená na doplňování. Přehled české deklinace na konci učebnice obsahuje úplná paradigmata substantiv v singuláru i plurálu (v tabulkách, podle rodů a deklinačních typů), adjektiva (tvrdá, měkká) a posesivní zájmena. Celkový slovník na konci učebnice je abecední, překladový, u substantiv opět uvádí gramatický rod, u sloves vid, u dalších slov jejich slovní druh. Jak v lekcích učebnice, tak ve slovníku jsou funkčně využívány prvky signální gramatiky, zejména pro rozlišení gramatického rodu jmen — červeně, modře, zeleně jsou psána substantiva v maskulinu, femininu

a neutru a jim odpovídající (kongruenční) pádové koncovky u adjektiv. V učebnici se důsledně uplatňuje deduktivní přístup ke gramatice, výklady jsou doplněny adekvátním výběrem a množstvím ilustračních příkladů, podle potřeby se využívá také princip kontrastu (např. u opozitnosti v inventáři hlásek — prezentují se v párových dvojicích).

Celkově lze shrnout, že učebnice Melissy Shih-hui Lin *Můj první kurz češtiny* má všechny předpoklady stát se funkční a přínosnou základní učebnicí češtiny psanou v čínštině pro tchajwanské studenty-začátečníky: reaguje na situaci, kdy se (na NCCU) sice tradičně k výuce češtiny využívají učebnice napsané v České republice, ale pro účely tamních specifických kurzů je vždy třeba je značně adaptovat, především redukovat. Obsah této nové učebnice je praktický a má blízko k reálnému životu; je třeba jej ocenit jako vysoce potřebný a vítaný učební materiál, který jistě najde i širší uplatnění. Autorka v něm výborně zužitkovala své zkušenosti pedagogické, lingvistické i osobní znalosti českého života. Lze si jen přát, aby tento první počín našel pokračování i pro vyšší úrovně studia češtiny na základě čínštiny.

BIBLIOGRAFIE:

- Bozděchová, I. (2018): Čeština na Tchaj-wanu, *Bulletin ČSÚZ*, leden, s. 8–9.
Bozděchová, I. (2021): Čeština jako cizí jazyk na Dálném východě, *SALi* 21(1), s. 83–86.

- Lin, M. S-H.– Geppert, O. (2020): Česká studia na National Chengchi University (NCCU), in: Šebesta, K. — Hrdlička, M. (eds.), *Čeština jako cizí jazyk na Dálném východě*, Praha: FF UK, s. 58–67.